

Přiznávám, že z první návštěvy **Boba Dylana** v Praze mám v hlavě jenom hodně rozmazané dojmy. Myslím koncert, který se konal ve Sportovní hale (pro mladší čtenáře: tak se v době, která nebyla ještě tak divoká, aby potřebovala arény, nazývala T-mobile Aréna). Ani si nejsem stoprocentně jistý, že to bylo v roce 1995, každopádně bylo převeliké vedro, nejspíš červenec. Určitě to není proto, že by to bylo příliš dávno: z koncertu Paula Simona, 1991, mám vzpomínky mnohem jasnější. Ani velikostí prožitku to nemůže být: kupříkladu Suzanne Vega pro můj hudební vývoj neznamenal zdaleka tolik, jako Bob Dylan, přesto se mi její vystoupení v Pakulu rýsuje mnohem jasněji. Takže hned jak jsem se rozhodl, že tentokrát si pražský Bobův koncert nenechám ujít, protože kde je psáno, že tu není čtyřiašedesátiletý písničkář, pilíř světového folkrocku a pop music vůbec, naposledy, pustil jsem se do řádné přípravy. Úsilí jsem znásobil poté, co jsem se dohodl s šéfredaktorem FOLKtimu na reportáži. "

Je úplně běžné, že naživo provedené Dylanovy skladby, a to včetně největších hitů, lze poznat jen podle textu, pokud Mistr alespoň trochu zřetelně vyslovuje

," upozornil jsem na úskalí sepsání zasvěceného článku. Dál jsem se pak věnoval prohlížení zpráv z předchozích koncertů Dylanovy šňůry a přehrávání jeho cédéček. Myslím, že jsem se choval trochu jako novinářský elév před prvním objednaným článkem nejméně do New Musical Expressu.

Co se týče Sazka Arény, snažil jsem se jí doposud vyhýbat; touha vidět a slyšet Boba Dylana byla silnější, takže jsem byl nucen absolvovat to, co mnozí z vás už jistě znáte: filcunk jak na Borech nebo před odletem Boeingu. Kovové předměty do mističky, boty jsme si, pravda, zouvat nemuseli. No, teď trochu pozitivního přístupu k světu: všechna negativa polykám a naopak zdůrazňuji, že chci poděkovat pořadatelům (nebo komu přesně) za významné vylepšení hudebního zážitku. To bylo tak: právě jsem se hrnul do "své" sekce, tuším číslo 103, když proti mně v opačném směru nastoupila celá novinářsko-muzikantská banda halekajíc: "

Otoč to a pojd' s náma, pořadatelé nás poslali do protější sekce, abychom se prý nedívali celou dobu Dylanovi na záda

.". Pomínu trochu chaos, který tím vznikl (myslím, že si nakonec všichni někam sedli) a podělím se s vámi o své otazníky: jak můžu koukat frontmanovi na záda??? Vysvětlení pro mě bylo možná největším překvapením (aspoň mimohudebním) večera: nebylo tam žádného frontmana. Šestičlenná kapela vytvořila zhruba obrazec známý z nočních jamů, cosi mezi ne zcela uzavřeným kroužkem a písmenem U, na jehož otevřených koncích stáli kytaristé Stu Kimball a Denny Freeman. Velký Bob stál u svých kláves zcela nevystřčen, nenasvícen (víc než ostatní), nezdůrazněn, jako druhý zleva, v černé vestě se zlatými knoflíky a černých kalhotách. "

Vypadá spíš jako rockový pastor, co?"

zašeptal mi kolega Vláďa Vlasák z MF Dnes a okamžitě nějak dost podobně formuloval jednu z esemesek, kterou odesílal do své redakce reportáž ležící za několik hodin na pultech.

Skutečně: Bobův černý klobouk jakoby patřil tak trochu evangelickému pastrovi, trochu židovskému rabínovi a trošinku možná i texaskému kovbojovi. Klasický širák pak měl - abych dokončil módní přehlídku - Stu Kimball, něco obdobného měl i basista Tony Garnier, zatímco bubeník George Recile nosil na hlavě něco mezi obrácenou baseballovou čapkou a tropickou helmou. Připouštím, že nerozeznám dobře padnoucí oblek od špatně padnoucího a módní od

nemódního, ale šedivé obleky, ve kterých byla kromě Boba komplet celá kapela, mi velmi silně připomínaly úbor funkcionářů KSČ, vzor 1980. A konečně scéna: byla zaručeně dobře padnoucí, jediný "show prvek" byla velká opona, na které se občas objevovala například "hvězdná obloha" nebo různé červené či zelené světelné kreace, vše velmi decentní.

Šestáým členem kapely, kterého jsem ještě nejmenoval, byl Donnie Herron, podle www stránek, které jsem pečlivě studoval, hráč na housle, banjo, elektrickou mandolínu, pedálovou steelkytaru a lap-steel. Potvrdit na čestné slovo mohu pouze nejčastěji znějící steelkytaru a také housle. Lap-steel by tam zvukově být i mohla; musela by stát v prostoru, který jsem měl stíněný bicí soupravou, takže fakt nevím. Nástroj označený za elektrickou mandolínu byl skutečně přítomen, ale za prvé nezněl ani malinko jako mandolína (to je samozřejmě méně důležité), za druhé podle svědectví znalců, kteří seděli sice dál, zato však s dalekohledem a bez stínění, měl určitě šest strun. A protože banjo se zcela pozitivně nevyskytovalo, vyplývá z toho naučení, že spoléhat příliš na zaručené zdroje holt nejde a že Herronův instrumentář necháme lehce zahalený tajemstvím. Basista Garnier odložil v asi čtyřech nebo pěti kouscích baskytaru a hrál na kontrabas. Zhruba v stejném počtu skladeb nezněly dvě elektrické kytary, protože Stu Kimball vyměnil tu svoji za akustiku. Bob Dylan měl sice z nějakého důvodu za sebou další akustickou kytaru ve stojanu, ale hrál samozřejmě celou dobu na klávesy: na to byly internetové informace docela dobré, aspoň jsem nebyl zklamaný, jako třeba Pepa Streichel. A samozřejmě taky hrál na foukačku (Bob, ne Pepa), tuším, že ve čtyřech skladbách.

Koncert začal s tak nepatrným zpožděním, až to překvapilo. V roli odpichovky bez překvapení *Maggie's Farm*

, jako skoro na celé aktuální šňůře. Co se repertoáru týče, konzervativci by mohli být spokojeni: jeho výraznou většinu tvořily skladby z 60. let, zatímco ze (stále ještě) aktuální řadovky

Love And Theft

zazněly pouze dvě písně. Docela by mě zajímalo, která jiná světová hvězda (nepočítám-li různé comebacky) vyjíždí na turné s takto namíchaným repertoárem. Celý playlist uvádím pod článkem a doznávám, že skladby č. 2, 6, 12 a 13 jsem nepoznal a našel jsem si je dodatečně na již zmiňovaném webu, skladbu číslo 10 mi "odtajnil" Vláďa Vlasák (a já zas jiné písně jemu).

Výše zmínění potěšení konzervativci jsou ovšem pouze fiktivní: provedení skladeb je muselo samozřejmě velmi rozmrzet. V tom Dylanova pověst nelhala: už samotné aranže by přepodstatnily většinu hraných písní. V tomto momentě se pak podoby písně ujímá Dylan interpret a často vysloveně zahání Dylana autora do kouta. Nejvíc zřejmě v prvním předávku *Do n't Think Twice, It's All Right*

, mimochodem asi jediném zařazeném velkém hitu (možná ještě spolu s *Highway 61 Revisited*

). Jediné v čem jsem se zmýlil, bylo, že kromě textu zůstala ještě melodie v pozadí vybrnkávaná akustickou kytarou. Melodie (místy taky jen "melodie") zpěvu byla tak neuvěřitelně "jinde", že je

nutno uznat takovou interpretaci za mistrovské dílo. A to přesto, že jsem jím byl mírně zklamán, a přesto, že se dopustím rouhání, když budu tvrdit, že mimořádné změny v této skladbě aspoň trochu vyplývají i z jejího původně velkého tónového rozsahu, který je samozřejmě mimo Bobovy současné možnosti.

Zhruba první dvě skladby jsem neměl z Dylanovy doprovodné kapely příliš dobrý pocit. Snad se opravdu rozehrávali, snad jsem propadl klamu, že sestava v průměru už dost starých pánů oblečených jak straničtí tajemníci nemůže hrát dost dobře: měl jsem zpočátku pocit, že to bude o "odehrávání" a nudě. Rychle to pominulo: aniž se samozřejmě pánové jakkoli zmítali a vlastně ani pohybovali na jevišti (výjimkou byly občasné procházky Tonyho Garniera), začalo být znát, jak je hraní hodně baví, jak si navzájem visí na prstech, jak jsme svědky vzniku muziky. Zejména sóla Dennyho Freemana - "*dlouzí kytaroví hadi*" byla vynikající. Například skladba *Summer Days*

- v podstatě hodně ordinární rokenrol - mi nepřipadá v kontextu Dylanovy tvorby příliš zajímavá a nechápal jsem, proč si ze své poslední řadovky nejvíc oblíbil právě tuto píseň. Na koncertě - jako poslední záležitost před "řádným" koncem a obrovskými ovacemi - zněla skvěle, hlavně kvůli dlouhým a muzikantsky zajímavým instrumentálním pasážím. Stejně vyšperkovaná byla i *Highway 61 Revisited*

nebo

Stuck Inside Of Mobile With The Memphis Blues Again

. Převládající sound byl samozřejmě dán: ze dvou elektrických kytar většinou jedna hrála něco jako klasická sóla, jedna rozkládala akordy nebo dohrávala různé příznávky. Zmiňované Dylanovy klávesy bylo vlastně 100% piáno: žádné hammondkovské zvuky, pro určitá Dylanova období velmi určující. Částečně díky možnosti střídat některé nástroje, ale i díky aranžérské nápaditosti nebyl zvuk rozhodně monotónní. Na jedné straně rockově nabroušená (očekávaně) *Highway*

61 Revisited

a ještě víc (pro mě neočekávaně) úplně poslední skladba večera

All Along The Watchtower

, končící v hlukové stěně. Na druhé straně dost akusticky znějící věci: folkcountryová

Visions Of Johanna

, lehce swingující

Moonlight

nebo tajuplně znějící

Man In A Long Black Coat

nebo

Lay, Lady, Lay

. Samozřejmě, že se aranže neobešly bez překvapení: jako největší countryovka nezněly hrané skladby z alba

Nashville Skyline

, ale

Stuck Inside Of Mobile With The Memphis Blues Again

. Mimochodem, ve zvuku kapely bylo hodně steelkytary, ale jen zřídka zněla opravdu countryově, sladce. Nevšiml jsem si, že by steelkytaru někdo v dosud vyšlých recenzích

pražského koncertu zdůrazňoval. To v komentářích k německé části šňůry (6 koncertů) se motiv "

strašlivá steelkytara? k Bobovi se vůbec nehodící countryové paskvily

?" vyskytoval velmi často. Je vidět, že přestože u nás patří k bontonu nadávat na country, za uplynulých 40 let countryové prvky pronikly hudební veřejnosti pod kůži, zatímco německý latentní kulturní antiamerikanismus (

"chceme

Dylana, ale nesmí znít americky

?) nezmění žádné střídání kancléřů.

A Bob. Byl jsem pro jistotu připraven na nejhorší: co můžete chtít od čtyřiašedesátiletého chlapa, který je už skoro měsíc na turné, který podle posledních alb přišel o hodně rozsahu i barvy a který, když ho to napadne, místo zpěvu klidně jen "zařikává hady"? Snad kromě rovněž "rozjížděcího" začátku jsem byl nadšen. Nadšen tím, že člověk, který se může postavit k mikrofonu a nechat hrát jiné, si stoupne za píano a s chutí na něj celý večer hraje: nesóloval (snad s výjimkou pár tónů v *Highway 61 Revisited*), ale hrál opravdu hodně husté, s kapelou perfektně cítící a rytmicky pasující doprovody a vyhrávky. Občas hrál jednou rukou na klávesy i když v druhé držel foukačku; jednou (*I'll Be*

Your Baby Tonight

) naopak opustil své "stanoviště" a popošel s foukačkou do středu kroužku. Co se zpěvu týče, limity naznačené v již zmíněných posledních albech samozřejmě nepřekročil, ale (ačkoliv jsou to studiové záležitosti!) ani jim nezůstal nic dlužen - tam kde chtěl zpívat naplno. Samozřejmě, občas zůstalo u "zařikání hadů": již zmíněná

Don't Think Twice, It's All Right

, ale i

I'll Be Your Baby Tonight

,

Maggie's Farm

nebo

Highway 61 Revisited

. I tam, kde se Bob příliš nepáral s krásou tónu, ale bylo vždy to, co písnička potřebovala: napětí, rytmus, nějaký podtón - něco. Ve skladbách, kde šlo hodně o atmosféru a nebyl třeba velký rozsah - myslím hlavně

Lay, Lady, Lay

a

Man In The Long Black Coat

- zpíval tak krásně a s citem, že jsem ujížděl mimo prostor a čas jak svedená šestnáctka.

Četl jsem někde v posledních letech, že živé hraní je to jediné, co Dylana ještě baví: proto se harcuje sem tam širým světem. Nevím, jak moc je to pravda, ale po pražském koncertu bych tomu klidně věřil. Snad jsem tedy folkového věrozvěsta neviděl na vlastní oči naposledy. V každém případě ale vím, že pokud příště přijede, budu si jeho minulý - tedy tento - koncert

Úžasný Dylan

Napsal uživatel Tomáš Hrubý
Pondělí, 14 Listopad 2005 04:00

pamatovat velmi podrobně. Byl totiž úžasný.

Bob Dylan, 7. listopadu 2005, Praha, Sazka Aréna

Playlist:

1. *Maggie's Farm*
2. *Tell Me That It Isn't True*
3. *I'll Be Your Baby Tonight*
4. *Lay, Lady, Lay*
5. *It's Alright Ma (I'm Only Bleeding)*
6. *I Don't Believe You (She Acts Like We Never Have Met)*
7. *Man In The Long Black Coat*
8. *Highway 61 Revisited*
9. *Moonlight*
10. *Stuck Inside Of Mobile With The Memphis Blues Again*
11. *Visions Of Johanna*
12. *Watching The River Flow*
13. *Simple Twist Of Fate*
14. *Summer Days*

Přídavky

15. *Don't Think Twice, It's All Right*
16. *All Along The Watchtower*